

10 ÉVES A BODOKI/Y/ EMLÉKTÁBLA

(Készítette: Szalax - <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=82224437>)

Bodoki Károlyra emlékezünk

Emléktábla örökíti meg Gyulán - 2010. dec. 21-i felavatása óta - **Bodoki Károly** (1814–1868) emlékét. **Dr. Erdmann Gyula** képviselői keretéből valósult meg, aki az előző ciklusban a városrész képviselője és a város kulturális alpolgármestere volt, és közéleti tevékenysége során mindig szívében viselte múltunk értékeinek megőrzését.

Az emléktáblát Csőke Péter készítette. Bodoki Károly reprezentatív, hiteles arcképével díszített táblája az OTP épületének az Élővíz-csatornára néző falára került, nagyon jól megválasztott helyre, hiszen itt az általa szabályozott Fehér-Körös partján állunk, nem messze az édesapja által tervezett Kapushídtól. A bank épülete is eszünkbe juttathatja, hogy a neves mérnök a Békés Megyei

Takarékpénztár Egyesület alapítója és igazgatója volt. Az avatóbeszéd **Bak Sándortól**, a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság akkori igazgatójától hangzott el. Megemlékezett arról, hogy a Kovászna megyei Bodok községből származó, eredetileg a Henter nevet viselő család leszármazottai értelmiségi foglalkozású, nagy humán műveltségű, irodalomkedvelő, könyvgyűjtő, matematikát, kémiát, nyelveket szerető polgárok voltak, akik a munkájukban, a közéleti szerepvállalásban, műveltségükben és emberségükben egyaránt kiemelkedtek. A Békésen született **Bodoki Károly** is művelt, jól képzett, külföldet járt mérnök volt, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett a Körösök és a Berettyó szabályozási terveinek elkészítésével és a kivitelezési munkák irányításával. **Bak Sándor** emelkedett hangulatú beszédében szakmai és közéleti tevékenységük, emberi értékeik alapján a ma élő gyulaiaknak példaképül ajánlotta a Bodoki család tagjait.

Az Emléktáblát azóta minden év december 10-én, vagy közeli napjaiban közösen megkoszorúzza a Körös-vidéki vízügyi Igazgatóság és a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör, előtte megemlékezve Bodoki Károly életéről, munkásságáról és 1868. dec. 10-én történt elhunytáról.

2011. nincs dokumentum a megemlékezésről

2012. Megemlékezés és koszorúzás: Bodoki Károly halálának 144. évfordulóján.

Bodoki Károlyra, a Bodoki dinasztia életútjára és munkásságára Takács Lajos ny. igazgató emlékezett, az általa írt Bodoki életrajz alapján, azt röviden ismertette. Érdekes új információkra is felhívta a figyelmet, a történelmi, gazdasági helyzetet is bemutatva, s mint ny. vízügyi vezető és mérnök, a hangsúlyt a felelősségre és a műszaki tervezési, kiviteli feladatok nagyságára, a megoldásokra tette. Bodoki Károly takarékpénztári igazgatói szerepe is kiemelésre került, mert haláláig térítésmentesen látta el ezt a munkát. Mindössze 54 évet élt Bodoki Károly, s mint előadónk hangsúlyozta, kiemelkedő munkát végzett a folyószabályozások terén, és méltán példakép lehet a mai mérnökök, s a gyulaiak számára.

Az OTP falán lévő Bodoki Emléktáblán ezután közösen koszorút helyeztek el Bak Sándor igazgató a KÖVÍZIG, és Takács Lajos ny. igazgató a BK nevében.

2013. Megemlékezés a Bodokiak, és különösen Bodoki Károly munkásságáról Bodoki Károly halálának 145. évfordulója alkalmából, és koszorúzás az Emléktáblánál.

A BK összejövetelén a megemlékezést Czakóné Czédli Jolán tartotta. Megemlékezésül Bodoki Károly halálának 145. évfordulójáról egy diasorozaton

mutatta be a Bodoki család történetét, különös tekintettel Bodoki Károly életére, és a vizekhez kapcsolódó tevékenységére. A Baráti Kör szeretne fényt deríteni arra, hogy bár - mint utána néztek - Bodoki Károly születési dátuma a békési Anyakönyv szerint 1814. március 29, hogyan lehet, hogy a sírján az április 29-i dátum szerepel? Mi lehet ennek az oka? A fiút március 30-án, Békésen keresztelték meg, keresztszülők Tomcsányi Kristóf békési főispán és felesége, Szatmári Anna. Bodoki Mihály és felesége Békésen tartózkodott Károly fiuk születésekor, s az anya nem élte túl a szülést. Megdöbbentő a hír, s az, hogy ugyanakkor a Turcsányi Borbála nevű bábát elbocsátották Békésről, mert nem szakszerűen vezette le a szülést, hibázott. Kérjük a Levéltár segítségét is, de magunk is folytatjuk a kutatást. Többet kell tudnunk a síremlékről, - ki és mikor állította - és meg kell nézni a többi hivatalos dokumentumot, (házassági és halotti Anyakönyv) melyek Gyulán találhatóak. Eredeti gyászjelentéseket is bemutatott a Bodoki család történetéből, Bodoki Károlyét is, aki mindösszesen 54 évet élt, de nagyon jelentőset alkotott.

Az Emléktáblánál Bak Sándor igazgató mondott beszédet, és helyezte el a KÖVÍZIG koszorúját, a BK részéről Kőváriné Szabó Erzsébet koszorúzott.

2014. Megemlékezés a Bodoki-emléktáblánál a Bodoki Emlékévben

A rendezvényen Bak Sándor mondott beszédet, melyben a szívünknek kedves Bodoki Emlékévet körbeölelve, a 2014-es év zárásaként összefoglalta az ez évben történt eseményeket:

"Tisztelt Polgármester Úr, Kedves Kollégák, Kedves Megjelentek!

Szeretettel köszöntöm mindnyájukat, akik eljöttek a mai megemlékezésre. 2010. decembere óta, amikor is dr. Erdmann Gyula nyugalmazott levéltári igazgató úrnak, a városrész akkori képviselőjének a kezdeményezésére felavattuk a Bodoki emléktáblát, minden év december 10-én, Bodoki Károly halálának évfordulóján eljövünk, és elhelyezzük a hálás utókor megemlékezésének koszorúit, a mai kis megemlékezés azonban a szokásosnál valamivel bővebb jelentéstartalommal bír.

Rövidesen magunk mögött hagyjuk a 2014-es évet is, amely térségünkben, de városunkban is igen gazdag volt eseményekben, rendezvényekben. Számunkra, vízügyesek számára az év eseményei, rendezvényei közül mégis talán azok voltak a legkedvesebbek, amelyek Bodoki Károly születésének 200. évfordulójához, a Bodoki emlékévhöz kapcsolódtak.

Most, az év végéhez közeledve, Bodoki Károly halálának évfordulóján, mintegy az emlékévet lezárva helyezzük el az emlékezés és a tisztelet koszorúit a Bodoki emléktábla alatt. Szándékosan nem csak Bodoki Károlyt említem, mert azt gondolom, hogy ez az emléktábla Bodoki Károly munkásságán keresztül az egész Bodoki mérnök dinasztiának is emléket állít.

A helyszín is kiváló és jelzés értékű, hiszen valahol félúton vagyunk a Bodokiak kezei nyomát magán viselő Kapus-híd, és a Bodoki Károly által tervezett, akkor nem megvalósult fa-ívhid között, ami reményeink szerint a gimnázium mögötti Élővíz-csatorna szakasz ékessége lesz majd, tervezett megvalósítását követően.

Az emlékév eseményei iránti érdeklődés, a rendezvények, akciók sikere egyértelmű bizonyítékát adta annak, hogy úgy a vízügyi szakma, mint Gyula városa büszke a Bodokiak Körös-vidéki és gyulai munkásságára, értékeli, és méltó módon kezeli a Bodokiak szellemi hagyatékát.

És ebben a körben nem csak a kétségtelenül domináns vízimérnöki tevékenységet kell említenünk, mert az Olt völgyéből, a Kovászna megyei Bodok községből elszármazott Bodoki Henter család leszármazottai nagy humán műveltségű, irodalomkedvelő, matematikát, kémiát, nyelveket szerető polgárok voltak, akik nem csak a szakmai munkájukban, hanem közéleti szerepvállalásukban, műveltségükben és emberségükben egyaránt kiemelkedtek. Maga Bodoki Károly is a Békés Megyei Takarékpénztár igazgatói feladatainak ellátásával, fontos egyházi tisztsége betöltésével is köztiszteletet vívott ki a maga számára.

A jó ügy érdekében való összefogás szép példáját adta az emlékév kiemelkedő eseménye, Bodoki Károly egész alakos szobrának elkészíttetése és felavatása, illetve az a magas színvonalú előadóülés, amelyen a Bodokiak gyulai kötődéséről és kapcsolatairól ugyanúgy megemlékeztünk, mint a mérnök dinasztia szakmai munkásságáról. Széri-Varga Géza szobrászművész kiváló alkotása a városnak nem csak művészeti értékévé, de kedves színfoltjává is vált, a város gyorsan megszerette és birtokba is vette a megújult, hangulatos teret.

A tősgyökeres székely nemesi származású, Bodoki Henter család örvendetesen egyfajta összekötő kapoccsá vált az erdélyi szülőföld és Gyula között. Bodoki barátaink, a Bodoki Henter Károly nevet viselő általános iskola küldöttsége is itt volt az emlékév legfontosabb eseményén, és az év során a bodoki iskola is vendégül látta a vízügyi igazgatóság és a MHT Békés megyei Területi Szervezete delegációját, a Körös-vidék képviselői is jelen lehettek azon a rendezvénysorozaton, amelyet a Bodoki Henter Károly Általános Iskola a 200 éves évforduló alkalmából rendezett. Ez a baráti kapcsolat, amely immár 17 éve kezdődött, ma is teljes egészében megfelel annak a szellemiségnek, amelyet a 2007-ben közösen Bodokon állított emléktábla Wass Albert idézete kifejez:

„Kezet nyújtunk egymásnak és megyünk
És leszünk egy cél és egy akarat.”

Az utókor több helyen állított már emléket a Bodoki családnak.

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum névtábla 1974-ben került föl a hosszúfoki gőzüzemű szivattyútelep épületének falára, ahol a vízügyi igazgatóság vízügyi múzeumot alapított, amely ma is látogatható. Külön öröm számomra, hogy a múzeum alapítója, Takács Lajos is itt van körünkben. A múzeum egyébként

ebben az évben volt 40 éves, amit az emlékév jegyében a kiállítás csinosításával és egy emléküléssel ünnepeltünk.

A Bodoky utcai névtábla Gyula város képviselő-testületének 1991-ben hozott döntésével került elhelyezésre. Gyulán ezen kívül major, híd, zsilip és szökőkút is viseli a Bodoki nevet.

A térséghez haláláig hűséges Bodoki Károlyt 54 éves korában, munkavégzés közben érte a halál 1868. december 10-én, Biharnagybajom térségében. Halálának 125. évfordulója alkalmából Biharnagybajom községben helyezett el emléktáblát a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság.

A már idézett Wass Albert vers egy másik sora így szól:

„Mégméretnek az emberek...
Ki mint vet, azonképpen arat.”

Nos, a Bodoki család szakmai és emberi értelemben egyaránt megmérettetett és maradandót alkotott, emléküik fennmaradt, alkotásaikban tovább élnek. Ehhez talán a most záruló emlékév is hozzá tudott járulni. Az emlékév ugyan december végén lezárul, de az ez irányú munkát folytatjuk, és a 2015. évi Víz Világnap alkalmából szeretnénk közreadni a Bodoki család történetét, munkásságát bemutató, készülő kiadványt.”

Az emléktáblánál - a Bodoki emlékévet mintegy lezárva - helyezte el az emlékezés és a tisztelet koszorúit a város nevében dr. Görgényi Ernő polgármester, az igazgatóság részéről Bak Sándor igazgató és a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör nevében Takács Lajos nyugalmazott vízügyi igazgató.

2015. Emléktábla koszorúzás: Megemlékezés Bodoki Károly halálának 147. évfordulójáról

A BK összejövetelén a Gyula Televízió által készített film közös megtekintésével kezdődött a megemlékezés. A mintegy 9 perc video anyagon Sárán Gyula, a Békés Megyei Levéltár igazgató helyettese beszélt érdekes interjú keretében képekkel a Bodoki családról és újabb Bodoki kutatásairól.

A MBK jelenlévő tagjai és az Igazgatóság képviselője átsétáltak a Bodoki emléktáblához, ahol a KÖVÍZIG részéről Pózsnák Zita titkárságvezető asszony, a MBK részéről Czakóné Czédli Jolán helyezte el az Igazgatóság és a Baráti Kör közös koszorúját, majd mécseseket gyújtottunk.

2016. Emléktábla koszorúzás. Megemlékezés Bodoki Károly halálának 148. évfordulójáról.

Ez alkalommal Héjja Julianna Nemzeti Levéltárban végzett kutatásaiból merítettünk, és az eredeti tervek elemzésével kívántunk megemlékezni, a következők szerint:

1. Felolvasás a Békés Megyei Nemzeti Levéltár legújabb Bodoki kutatásaiból.

Héjja Julianna: Jegyzetek Bodoki Károly /1814-1868/ családja történetéhez /Készült 2014-ben/

Juhász András részleteket olvasott fel a tanulmányból. A Háromszéki származásról, az apa, Bodoki Mihály életéről, munkásságáról, Bodoki Károly születéséről, gyermekkoráról, barátairól, tanulmányairól és leszármazottainak életéről kaptunk részletes képet.

2. Bodoki Mihály és Bodoki Károly eredeti tervezési munkái, térképek a Nemzeti Levéltár archívumából:

Dr. Vasas Ferencné diaképes előadásban mutatta be a rendkívül érdekes terveket, a szép műszaki rajzokat, rajtuk eredeti aláírások, jóváhagyások kiemelésével. A települések akkori képe, a szabályozások előtti vízrajzi helyzet és a tervezett beavatkozások figyelemre méltóak.

Bemutatta, hogyan jutott el a Fekete-Körösön leúsztatott fa Gyulára, Csabára a tutajozásra alkalmas szélességben fenntartott hajózó csatornákon keresztül, milyen medervonalon keresztül torkollott Békésnél a Fehér-Körösbe a Fekete-Körös, milyen átmetszések létesültek, illetve voltak még tervezve a Fehér-Körösön, hol ágazott ki a Bárdos-ér, milyen átmetszési mintakeresztszelvényeket terveztek a mérnökök. Külön kiemelte a dokumentumokon szereplő aláírások, névfelírások sajátosságait.

Felkért hozzászólóként Czakó András kiemelte, hogy a talált térképek, helyszínrajzok nagy valószínűséggel a mai értelemben is pontosnak nevezhetők. Jól láthatóak rajtuk a régebbi folyószabályozási beavatkozások, holtmedrek és erek. Gyula példáján a településen belüli sűrű vízhálózatról, annak funkcióiról is beszélt. Elmondta, hogy az 1800-as évek közepéig a *gát* nem az árvízvédelmi töltést, hanem a közlekedés számára a rendszeresen vízzel borított területből kiemelkedő, lehetőség szerint mindenkor járható és jól karbantartott fő útvonal hálózatot jelentette. Az átmetszések vezérárok jellegűek voltak, később szélesíteni, mélyíteni kellett azokat.

Az előadást követő beszélgetés során elhangzott, hogy a Bodoki térképekből a Huszár Mátyás könyvhöz hasonlóan kiadvány is készülhetne vagy része lehetne a levéltár által készülő kiadványnak, de egy teljes méretben kinyomtatott térkép méltó kiegészítője lehetne a kistárgyalóban a falon lévő Bodoki festménynek.

A megemlékezés Bodoki Károly halálának 148. évfordulójáról az OTP falán elhelyezett emléktábla koszorúzásával folytatódott.

Bak Sándor igazgató a tábla előtt tartott megemlékező beszédét - tekintettel az adventi időszakra, hiszen már három gyertya ég az adventi koszorúkon, - a négy

adventi gyertya szimbolikus jelentésére vezette vissza. Mindegyik fogalom jelen van abban, hogy ma itt emlékeztünk, a hitet, a reményt, a szeretetet és az örömet idézte. Elmondta, hogy mindenki addig él, amíg emlékeznek Bodoki Károly halálának 148. évfordulójáról rá, s ez a kis megemlékezés is hozzájárul ahhoz, hogy a Bodokiak neve is fennmaradjon a munkáik eredménye mellett.

Az Igazgatóság koszorúját Bak Sándor a Baráti körét Czakóné Czédli Jolán helyezte el.

Az emléktábla alatt mécseseket gyűjtöttünk, melyek fényét szebbé tette, hogy közben sűrű pelyhekben hullott a hó.

2017. Bodoki Emléktábla koszorúzás, megemlékezés Bodoki Károly halálának 149. évfordulójáról

Bak Sándor igazgató úr az OTP falán lévő Emléktáblánál megemlékezett Bodoki Károly életéről és munkásságáról, halálának 149. évfordulóján. Méltatta gazdag életútját. Bár csak 54 évet élt, teljes az életműve, nem csak a szakmai, hanem gazdasági, egyházi, magánéleti vonatkozásban is, olyan nagyságrendű munkássága volt.

Az a tény, hogy az emléktáblát nem hagyjuk magára, hanem évről évre megkoszorúzzuk, azt mutatja, hogy emléke él, Bodoki Károly munkássága, életmódja ma is példaértékű. Elmondta azt is, hogy 2018-ban Gyulán lesz az MHT Vándorgyűlése, ami egybeesik Bodoki Károly halálának 150. évfordulójával, s erről akkor országos szinten ünnepélyesen meg fognak róla emlékezni.

Ezután a közös koszorúzásra került sor, Bak Sándor és dr. Vasas Ferencné helyezte el a koszorúkat.

A megemlékező mécseseket a nagy szél miatt alig lehetett meggyújtani, de Bodoki Károly emlékét tovább őrizzük.

2018. Bodoki Emléktábla koszorúzás, megemlékezés Bodoki Károly halálának 150. évfordulójáról

A BK összejövetele a KÖVÍZIG és a BK közötti feladat-megbeszélésre került sor, majd Bak Sándor igazgató úr az OTP falán lévő Emléktáblánál megemlékezett Bodoki Károly életéről és munkásságáról, halálának 150. évfordulóján. Mozaikokból épül fel a megemlékezés, a ma megbeszéltek többsége is annak része, - mondta - s az, hogy amióta Erdmann Gyula képviselői keretéből megvalósult az emléktábla 8 évvel ezelőtt, minden évben itt emlékezünk, és elhelyezzük koszorúinkat, azt mutatja, hogy Gyula életében fontos polgári személyiség volt, s kiváló szakemberként nagyszabású munkát végzett. Felhívta a figyelmet arra, hogy ez az év egyben Bodoki Károly apja, Bodoki Mihály halálának 180. évfordulója is volt.

A koszorúkat Bak Sándor és Csiffári Nándor helyezték el, a BK tagjai mécsesek gyűjtásával emlékeztek.

2019. Bodoki Emléktábla koszorúzás, megemlékezés Bodoki Károly halálának 151. évfordulójáról.

A BK összejövetele Bodoki Károly életéről, munkásságáról és haláláról, a levéltári Barangolóból vett rész vetítésével. (kb. 15 percnyi összeállítás, melyet Czakó András mutatott be.) emlékeztünk meg.

Ezután megérkezett körünkbe Szabó János Igazgató és Pozsárné Kaczkó Zita, velük rövid beszélgetés következett az aktuális feladatokról, mint a Takács Lajos emléksarok Hosszúfokon, vagy a Gyöngyösi Lázár sakkverseny.

Közösen indultunk a koszorúzásra, melyet ez évben eső tett hangulatossá. Bak Sándor igazgató úr is jelen volt a helyszínen, aki 2010. dec. 21-én felavatta dr. Erdmann Gyulával ezt a mementót, és azóta évről-évre tartott itt ünnepi beszédet, és koszorút helyezett el velünk.

Most Szabó János Igazgató úr mondott ünnepi beszédet az OTP-nél lévő Emléktáblánál, kiemelve Bodoki Károly szerepét a folyószabályozásban, s hangsúlyozva, hogy ennek a nagy munkának köszönhető, hogy most ilyen biztonságos élet lehet ezen a régen árvízjárta, mocsaras területen, a Körös-vidéken.

Következett a koszorúzás a KÖVÍZIG, és a BKVMBK részéről. A vízügy koszorúját Szabó János Igazgató úr, a BK koszorúját Cserkúti Andrásné vezetőségi tag helyezte el, s emellett még az Emléktábla alatt elhelyezett mécsesek gyűjtésével is emlékeztünk a Bodoki mérnök dinasztiára és más elődeinkre.

*Összeállította a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör 2020. dec. 10-re
BK VMBK Emlékeztetők, Körös vidéki Hírlevél, Gyulai Hírlap írásai alapján.
Czakóné Czédli Jolán*